

Миризмата на тютюн. Тя е знак за социално положение. Градската кокотка в „Поручик Бенц“ е свързвана с миризмата на ориган. Това е споменавано толкова често от неопитния писател, че ни става байгън от тази тежка миризма.

Така е и с морфина в „Осъдени души“. Той служи, за да грати образа на модерната дама на сърцето. Уж познаващ „Дон Кихот“ защото думата идалго в романа се среща безкрай много пъти Димов се нуждае от това само защото чертае образа на модерен рицар. Разбира се, това е рицарят наопаки. Този образ ще се появява на много места и в „Тютюн“. Един шпенглерски образ. Но висотите на булевардната му клишираност.¹⁹

Но освен морфин – и ето го отново призракът на научната интерпретация – при Димов ще се натъкнем и на морфин „съвършено чист, без примеси от героин“²⁰, но и на – ето го декадентското, романтичeskото образно наследство – на цигарите с опиум²¹. Цигарите с опиум като „същина“ на живота на Артиста като shortcut за този живот. Художника, Поета, лудия Поет. Цигарата с опиум е само първата стъпка от една верига на Маркс за нея са закачени като скачени съдове Монмартър, глагола тепе, маестро Фигероа с неговата алегорична картина на модерните грешници.

„Тази банда пренасяше опиум по дългия път между Цариград и Бомбай.“²² Опиумът тук е червената нишка на геополитическото мислене. Димов работи на едро в това отношение. И това също е черта на буржоазния роман и по-скоро на една негова разновидност – колониалния роман. Употребата на огромни, силно абстрахиращи опозиции е толкова значима за него. Изтокът и Западът навсякъде. Французинът и германецът, които воюват в една империалистическа война и се срещат някъде в периферията и воюват и за една жена, сключват примирие помежду си в „Поручик Бенц“. В „Тютюн“ подобна среща се разиграва на фронта на идеологическото противопоставяне. В началото – и всъщност докрая в първия вариант на романа – противопоставянето е между социално неравностойни персонажи. Но след редакцията противопоставянето е „класово осъзнато“.²³

Романът на Димов е един героизиран буржоазен роман. Може би тук е ключът към него – неговите герои са „по-героични“ от героите на романистите преди него. Може би също толкова „героични“ са само героите на Йовков. За да излезе от клопката на буржоазния роман, той въвежда много повече възвишено.